

KIRJOITTAJAN SAATESANAT

JANINE NATALYA CLARK

En ole koskaan kokenut ilmatorjuntasireenin ääntä suoraan. Olen kuullut sen vain epäsuorasti (myös aivan äskettäin, kun sireeni soi kesken verkkohaastattelun, jota olin tekemässä ukrainalaisen maisemaekologin kanssa). Silti ääni on jo pitkään ollut minusta jollain tapaa kiehtova. Se on sisuksia vääntävä, voimakas ja ahdistava, mutta jonkin aikaa soituaan se ei minusta enää kuulosta ilmatorjuntasireeniltä. Alan kuvitella kuuntelevani orkesteria virittämässä ennen esiintymistä, ja sireenin omaleimainen nouseva ja laskeva varoitusaäni muuntuu pääoboistin pitkään soittamaksi A:ksi – taajuudeksi, johon orkesterin muiden muusikoiden on soittimensa viritettävä. Näissä akustisissa mielikuvissa yhdistyvät pitkäaikaiset tutkimukselliset kiinnostukseni sotaan ja rakkauteni musiikkiin, ja tiesin jo useiden vuosien ajan, että jossain vaiheessa haluaisin kirjoittaa musiikin roolista sodassa. Minulta puuttui ratkaiseva ”koukku”.

Helmikuuhun 2022 tultaessa alkoi Venäjän täysimittainen hyökkäys Ukrainaan. Kuukautta myöhemmin katsoin (nopeasti viraaliksi päätyneen) videon, jossa pieni tyttö – Amelia Anisovych – lauloi pommisuojojassa Kiovassa. Paitsi että hänen laulunsa oli kaunista ja syvästi liikuttavaa, video antoi minulle myös etsimäni koukun. Halusin kirjoittaa musiikista, resilienssistä ja sodasta. Aihe oli perusteltu erityisesti siksi, että työskentelin tuolloin laajan vertailevan tutkimushankkeen parissa, jossa keskityttiin resilienssin käsitteeseen.¹ Alkuperäisenä ajatuksenani oli tutkia, miten musiikki voi auttaa yksilöitä ja yhteisöjä selviytymään sodan aiheuttamista järkytyksistä ja stressitekijöistä. Törmättyäni akustisen ekologian käsitteeseen aloin kuitenkin miettiä luovemmin musiikin ja sodan sietokyvyn välistä suhdetta. Ukrainalaiset eivät ainoastaan käyttäneet musiikkia selviytymiskeinona. He tekivät ja käyttivät musiikkia muuttaakseen aktiivisesti, vaikka lyhytaikaisestikin, akustista ekologiaansa (ympäristöään) ja luodakseen uusia äänimaisemia, jotka tilapäisesti vaimensivat ja estivät sodankäynnin ja Venäjän aggression aikaansaamia äänellisiä häiriötekijöitä. Nämä ideat ovat keskeisiä tekstini tarkastelussa ja kehittäessä.

¹ Artikkelin taustalla olevat ideat on kehitetty resilienssiin keskittyvän tutkimushankkeen yhteydessä. Hanketta rahoitti Euroopan komission Horisontti 2020 -puiteohjelma avustusnumerolla 724518.